

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de flecare cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

••••••••

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Băncile noastre. — Veniturile și cheltuielile comunale. — Voci din presă: Suspendarea cuponului extern. — Situația.

Băncile noastre.

Toată lumea își aduce aminte de emoția, care a cuprins opinia publică din țară, când s'a răspândit prin ziare vestea, că la Iași nu mai există nici o bancă, afară de sucursala Băncii Naționale a României.

Primul articol de ziar, care făcea această tristă constatare, a apărut în ziarul „Epoca”, sub semnătura dlui Grigore Filipescu. Au urmat apoi o serie de articole în aproape toate celelalte mari cotidiene din Capitală. „Universul”, „Adevărul”, „Țara Noastră” etc., s'au ocupat pe larg de situația creată băncilor prin noile legiuiri economice.

Și s'au spus multe lucruri.

S'au spus și adevăruri. S'au spus și lucruri mai puțin exacte. Cel puțin întrucât privește situația instituțiilor de credit românești din Ardeal.

O concluzie generală, care se poate desprinde din tot ceea ce s'a scris în presă în legătură cu situația băncilor și noile legi economice (mai corect ar fi să le zicem, poate: legi antieconomice) este, că creditul trebuie negreșit refăcut, că fără acest credit nu poate să existe o viață economică normală. Și, tot în această ordine de idei, că refacerea creditului presupune negreșit și refacerea

instrumentelor de credit, căci nu poate să existe un credit fără instrumente de credit.

Aceste instrumente de credit sunt băncile.

Prin aceleași articole de ziar, unii autori (numai unii, nu toți), au făcut unele afirmațiuni, cari, raportate la instituțiile de credit românești din Ardeal, nu își află nici un fel de temei.

S'a afirmat că băncile ar fi fost falite încă înainte de conversiune.

Se știe foarte bine, că instituțiile românești de credit din Ardeal au avut o situație mai mult decât mulțumitoare înainte de a se fi legiferat conversiunea. Totuși finem de cuviință să producem și dovezi indiscutabile, că acest fapt este adevărat.

Am cules astfel pe ultimii 5 ani (1928, 1929, 1930, 1931 și 1932) datele bilanțiere dela 101 bănci, între cari sunt reprezentate toate instituțiile românești de credit din Transilvania.

Și iată la ce rezultat am ajuns:

În anul 1928 totalul activelor acestor instituții făcea Lei 4.056,671.274. Aceste active au crescut în 1929 la Lei 4.832.019.930, în 1930 la Lei 5,078.403.120, în 1931 la Lei 5,551,016,182 și numai în 1932 au scăzut la Lei 5,081,767.801.

Rezervele erau în 1928 de Lei 198,463,702. Aceste rezerve au crescut în 1929 la Lei 243,623,757, în 1930 la Lei 264,458,967, și în 1931 la Lei 304,788,600, pentru ca în 1932 să scadă la Lei 300,122,304.

Depunerile au fost în 1928 de Lei 2,424,610,834, în 1929 de Lei 2,725,238,529, în 1930 Lei 3,133,337,108, iar în 1931 au scăzut la Lei 2,855,469,985. Această scădere — datorită neîncrederii produsă de legea conversiunii — a continuat și în 1932. Astfel depunerile celor 101 bănci la 31 Decembrie 1932 erau de 2,417,320,315.

În schimb reescontul în 1928 se cifra la Lei 526,215,956. Acest reescont a crescut foarte puțin în 1929 și 1930, față de anul 1928. Astfel în 1929 reescontul era de Lei 681,376,644, iar în 1930 de Lei 600,022,945. După ce s'a luat în discuția parlamentului chestiunea conversiunii, adevărat în 1931, băncile au fost nevoite să facă uz de scontul Băncii Naționale în proporții necunoscute până atunci. Aceasta este explicația, că reescontul în 1931 a crescut la suma de Lei 1,185,784,798, iar în 1932 acest reescont s'a ridicat la Lei 1,310,694,662.

Acesta este răspunsul nostru la afirmația, pe care au făcut-o unele ziare, că băncile ar fi avut o situație de jenă și înainte de conversiune.

Reiese din cele de mai sus, că băncile noastre — cu rari excepții bineînțeles — aveau o situație din cele mai bune înaintea conversiunii. Ele erau atunci perfect solide.

Asupra altor bănci din afară nu este de competența noastră să ne extindem. Nici nu avem datele statistice necesare la dispoziție.

Din partea băncilor românești din Ardeal însă am finit de cuvânt să producem dovada, care să răstoarne afirmația amintită a unor ziare din capitală.

O.

Veniturile și cheltuelile comunale.

II.

Am vorbit până acum despre clasificările cheltuelilor comunale admise de știința financiară și de legea finanțelor locale. Aceasta din urmă am văzut că, între alte clasificări, mai face încă o împărțire, subdivizând cheltuelile ordinare în cheltueli obligatorii și facultative. Am arătat că, cheltuelile facultative nu sunt

limitate, comuna putând, în limitele resurselor disponibile, să facă orice cheltuială pe care o găsește că este necesară și urgentă pentru salvagardarea intereselor localnicilor, sau utilă, pentru augmentarea patrimoniului public comunal. Am dovedit deasemenea, că cheltuelile obligatorii deși prin natura lor ar trebui să fie limitate, dispozițiile noii legi sunt atât de elastice încât dau loc la interpretări de natură a extinde nestânjenit numărul cheltuelilor obligatorii. Reamintesc alineatul VI din articolul 4, care declară obligatorie orice altă cheltuială instituită ca atare de lege.

Cari sunt cheltuelile obligatorii prevăzute expres de legea finanțelor locale pe seama comunelor?

Cât privește comunele urbane și municipiile, aceste cheltueli sunt prevăzute la art. 4 al legii comentate.

I. Cheltueli pentru administrația comunală.

a) Salariul, sau mai bine zis, indemnizațiile primarului și ale vice-primarului. Primarul și ajutorul său în calitate de șef al administrației comunale, ca reprezentant al comunei în justiție și la diferite ocazii, obligat a îndeplini permanent serviciul și atribuțiunile ce-i sunt conferite prin lege, este îndrituit la o remunerație votată de către Consiliu și plătită din buget;

b) Pentru cheltuelile necesitate cu diferitele recepții și reprezentarea comunei la felurite ocazii, primarul respective ajutorul de primar, mai primește încă o indemnizație de reprezentare;

c) Indemnizațiile delegaților consiliului. Se știe, că consiliul comunal lucrează colectiv, prin delibereare; ori, imposibilitatea de a se întruni pentru a hotărî în orice chestiune, a făcut ca consiliul comunal să delege din sânul său câțiva membri, cari să constituască Delegația consiliului și cari să decidă, împreună cu primarul, asupra tuturor chestiunilor conferite de lege, iar în chestiunile mai importante să-și dea avizul pentru a fi votate de consiliu. Pentru munca depusă de delegați, aceștia primesc jetoane de prezență prevăzute și achitate în și din bugetul comunei.

În afară de aceste jetoane plătite delegaților pentru asistența la ședință, comuna mai plătește diurne membrilor consiliului cari au fost încredințați cu anumite lucrări speciale făcute în interesul comunelor. Aceste diurne sunt denumite indemnizații pentru diferite însărcinări speciale și sunt prevăzute, sub numirea aceasta, în buget;

d) O altă mare cheltuială, declarată obligatorie pentru comune, o constituiesc salariile funcționarilor și angajaților comunali. Diferitele servicii comunale, al căror număr, întindere și organizare trebuie să fie regulate printr'un regulament special, sunt conduse de funcționari, șefi de serviciu, personalul de birou, personalul de serviciu și auxiliar.

Munca depusă, în mod permanent de toți aceștia ca funcționari publici trebuie să fie plătită;

e) Misiuni, însărcinări speciale, indemnizații, spese de transport și diferite ajutoare acordate funcționarilor comunali pentru cazuri de boală și deces, conform statutului funcționarilor publici;

f) Plata pensionarilor în sarcina comunelor, cu deosebire a celor din teritoriile realipite și anume a foștilor funcționari comunali, cari au fost pensionați înainte de 1 Octombrie 1925, adică înainte de punerea în aplicare a legii generale de pensii. Ce e drept, această sarcină a comunelor mai sus amintite este, prin natura sa, supusă micșorării continue, până la complectă ei dispariție, dacă, se înțelege, va dura actualul regim al pensiilor. Totuși, sarcina aceasta, în timpurile de criză de azi, grevează serios bugetele comunelor respective.

Pe lângă această sarcină, comunele mai sunt obligate să contribuie la bugetul casei generale de pensii cu 1% după veniturile bugetare ale fiecăreia și cu o contribuție specială fixată de către stat în fiecare an comunelor și județelor;

g) Cheltuelile de cancelarie, de stare civilă, de recensământ și electorale. În această categorie intră o serie de cheltueli mai mari sau mai mici, necesare pentru bunul mers al administrației comunale. Sunt aproape toate cheltuelile de material. Se amintesc în mod enunțativ numai ca exemple, numărul lor nefiind limitat: întreținerea localurilor serviciilor comunale, curățitul, repararea lor, iluminatul și încălzitul birourilor, chiriile plătite pentru localurile ocupate de serviciile comunale, cheltueli de cancelarie, imprimate, rechizite de scris, cerneală etc., cumpărarea și compactarea de registre, cărți și legi, în interesul serviciilor comunale, mobilier de birouri, publicațiune în presă pentru diferite serbări și recepții, banchete sau alte mese aranjate de primării la diferite ocaziuni, cheltueli de judecată, francarea corespondenței, porto; mandate, colete, telegrame etc., o cotizație la uniunea orașelor, diferite cheltueli de stare civilă, apoi, cheltueli de recensământuri și lucrări statistice și în fine, cheltueli avute cu alegerile administrative;

h) Datorii și anuități, abonamente obligatorii prevăzute în regulamentul legii.

Pentru lucrări importante, necesare și urgente, imposibil de efectuat din cheltuelile ordinare, comunele se văd silită a recurge adeseori la împrumuturi. Până la amortizarea lor integrală, comunele plătesc dobânzi. Dobânzile și amortismentele reclamă sume importante, mai ales pentru comunele cari au contractat împrumuturi mari. Abonamentele la cari sunt obligate comunele prin regulamentul legii, încă nu se cunosc, deoarece nu s'a întocmit până în prezent acest regulament. Se cunosc, însă, obiceiurile noastre în această materie! Dar comunele mai au și alte abo-

namente pe cari sunt silită să le plătească; pentru telefoane și instalații telefonice, *) pentru Monitorul Oficial, buletinul județului, diferite alte publicațiuni etc.

i) Cheltueli de pază. Sub acest titlu, se cuprind cheltuelile necesare cu paza ordinii publice și a averii cetățenilor adică poliția comunală și paza câmpului. Deși chestiunea pazei publice, după părerea mea, a pierdut din importanța ce o avea altădată, totuși în bugetul comunelor figurează sume destul de mari, afectate acoperirii cheltuelilor împreună cu serviciul de pază. Și acest lucru se observă azi cu atât mai mult cu cât, în ultimul timp, statul caută, treptat, să se degajeze de anumite cheltueli și să le pună în contul comunelor. Așa s'a făcut că o parte din sergenții de oraș, cari aparțin statului, îi plătesc comunele. Iar în ce privește paza câmpului, comunele sunt obligate a întreține un număr de angajați (jutari), cari să supravegheze recoltele și să dreseze procesele verbale de contravenții.

Deasemenea, comunele urbane sunt ținute a se îngriji de biroul de asistență și triaj, ca hrană, materiale, transport etc. al vagabonzilor, o rubrică în buget nu prea neînsemnată. Pe lângă acestea se mai adaugă obligația comunelor impusă prin art. 4, al. 6, punct 3 a întreține în bună stare localurile pentru poliția de stat;

j) Administrarea bunurilor și asigurarea clădirilor comunale. În categoria aceasta se pot enumera următoarele cheltueli; construcții, reparații și întreținerea clădirilor proprietatea comunei, pentru procurarea materialului și muncii lucrătorilor, ambele indispensabile, pentru scopul vizat de legiuitor, materiale și unelte pentru restaurarea însăși a clădirii în care este primăria; curățirea coșurilor; plata impozitelor către stat pentru edificiile orașului, plata primelor de asigurare contra incendiului a imobilelor și mobilelor proprietatea comunei, exploatarea și cultivarea domeniilor silvice etc.;

m) Exploatarea întreprinderilor (iluminatul public procurarea apei potabile, canalizare etc.

Comunele, zice articolul 25 al. b) din legea finanțelor locale, sunt autorizate să înființeze taxe pentru diferite servicii organizate pentru uzul particular al locuitorilor, ca serviciul curățirii gunoaelor, al apelor, serviciul vidanșelor, lăierea vitelor, cântăritul mărfurilor etc. precum și pentru orice alte servicii prestate particularilor de către comune.

*) Este foarte curioasă concepția legiuitorului din 1929 cu privire la crearea Regiei autonome P. T. T.: prin art. 5 al legii organice a poștelor, se prevede scutirea generală a numitei Regii, de orice impozit, sau taxe către stat, județ și comună, fără a face distincție între taxele pentru prestarea de servicii necesitând cheltueli pentru întreținerea întreprinderilor, cari produc serviciile și între alte impozite sau taxe. Căci cum s'ar putea explica pretenția Regiei P. T. T. de a consuma apa furnizată de comună fără a o plăti?

Data fiind latitudinea aceasta a comunelor de a crea anumite servicii pe seama cetățenilor săi, stabilind și încasând taxe corespunzătoare, chestiunea de a ști cum are să producă comunele aceste servicii, tot legea răspunde, prin articolul 28, dispunând, că întreprinderile comunale vor fi organizate conform legii pentru administrarea bunurilor publice pe baze comerciale, din 14 Martie 1929 și cu derogările expres prevăzute în legea finanțelor locale. Administrarea și întreținerea uzinelor comunale, reclamă iarăși alte cheltuieli.

Dintre aceste întreprinderi cele mai importante și mai des întâlnite sunt: uzina care produce energie pentru iluminatul public, pentru aducerea apei potabile, pentru facerea, amplificarea și întreținerea canalizării și uzina de curățenie publică.

Cheltuielile uzinelor descrise mai sus privesc procurarea materialului de tot felul necesar instalațiilor și a muncii personalului, muncitorilor și angajaților la lucrările reclamate de întreprinderile respective;

n) O cheltuială nouă impusă prin lege comunelor urbane este contribuția de 5⁰/₁₀₀ din totalul veniturilor ordinare pentru municipiul București, contribuție, prin care se urmărește procurarea de resurse pentru efectuarea de lucrări publice reclamate de necesitățile de modernizare ale Capitalei României Mari.

SIMION MIȚEA.

Suspendarea plății cuponului extern.

— Raportul Ministrului de Finanțe către Consiliul de miniștri. —

Atitudinea presei.

Consiliul de miniștri a hotărât suspendarea plăților în străinătate. Iată raportul Ministerului de finanțe, în baza căruia s'a luat această hotărâre:

„Plata datoriilor externe ale statului român, este condiționată nu numai de capacitatea sa de plată, dar și de mijloacele și posibilitățile de transfer a sumelor datorate.

Dacă capacitatea de plată a statului, poate fi mai mult sau mai puțin ajustată și chiar forțată, până la o anumită limită, spre a corespunde anumitor scopuri, nu este tot așa când e vorba de mijloacele de plată și de transfer, cari sunt determinate din tranșările cu străinătatea.

Devizele necesare transferului în mod normal sunt furnizate de o balanță comercială activă fie prin produsele, fie prin serviciile vândute străinătății. Petrolul, cerealele, lemnul și vitele românești exportate în toate colțurile lumii au format elementul de bază al exce-

dentului ce ne furniza devizele necesare, ca să se asigure plata în străinătate, atât a serviciului datoriei publice, cât și a capitalului venit să pună în valoare bogățiile țării noastre.

Încă din Mai anul trecut, dl profesor Charles Rist în documentatul său raport, arată că posibilitățile de transfer nu depind numai de balanța comercială ci și de ansamblul balanței plăților. În condițiuni normale de credit și schimb balanța plăților s'ar putea echilibra fără nici o greutate. Astăzi însă condițiunile au încetat de a fi normale, atât în străinătate, cât și înăuntrul țării. Peste hotare, situațiunea piețelor monetare este de așa natură, încât relațiunile de credit între România și piețele de unde se alimentau de obicei băncile românești, sunt aproape complet întrerupte. Mulțimea regulamentelor de devize și a restricțiunilor puse în calea comerțului în țările învecinate, tind să scadă cât mai mult importul dela noi și să facă din ce în ce mai grea regularea plăților afacerilor ce încă mai există.

Dacă lăsăm la o parte eforturile și sacrificiile ce s'au făcut în anul trecut, pentru a se face față nevoilor de transfer, și ne oprim să cercetăm care sunt posibilitățile ce ni le oferă balanța noastră comercială pe primul semestru al acestui an, găsim următoarea situație:

Import 1/I/1933—30/6/1933,	Lei 5.899 mil.
Export 1/I/1933—30/6/1933	„ 6.612 mil.
Rezultă deci un excedent de	„ 713 mil.

în favoarea economiei românești, față de un excedent de peste 2 miliarde Lei pe aceeași perioadă a anului trecut.

Dacă mai ținem seamă de regimul de control și restricțiuni al plăților în unele state, cum și de acordurile de „Clearing” sau de plăți încheiate sub presiune de România cu alte state, cari au ca rezultat că, exportul, deși activ în acele state, nu ne furnizează devizele respective, constatăm că surplusul la export din

Austria	Lei 16 mil.
Bulgaria	„ 18 mil.
Jugoslavia	„ 25 mil.
Grecia	„ 115 mil.
Ungaria	„ 41 mil.

Total Lei 215 mil.

trebuie dedus din soldul activ arătat mai sus, rămânând astfel, din balanța comercială a României un excedent numai de 498 mil. Lei pentru primul semestru al anului în curs, sau numai 25 la sută din excedentul anului trecut.

Dacă mai ținem seamă de regimul de control și restricțiuni, care într'o formă mai mult sau mai puțin aspră, există astăzi în cele mai multe state, ajungem

la rezultatul, că chiar soldul de mai sus nu reprezintă în întregime mijloace de plată libere, spre a fi utilizate imediat de transfer.

Mișcarea devizelor.

Această stare de lucruri se ilustrează în mișcarea devizelor la Banca Națională a României, care pe primele șapte luni ale anului ne arată :

Intrări:

Sold disponibil la începutul anului 1933	Lei	757 mil.
Devize intrate din cumpărări de pe piață		
1/I—1/8/1933	Lei	4.378 mil.
Intrări suplimentare speciale	"	370 mil.
Tranșa chibriturilor (§ 1.130.000)	"	189 mil.
Total intrări	Lei	5.694 mil.

Eșiri:

Vânzări pe piață în interv. 1/I—1/8/1933	Lei	2.688 mil.
Plătit pentru Ministerul de Finanțe în		
ct. dat. publ. și CAM.	Lei	2.690 mil.
Diverse plăți	"	300 mil.
Total ieșiri	Lei	5.678 mil.

Transferul regulat făcut în primul semestru, pentru a asigura plata atât a angajamentelor Statului din datoria publică, cât și nevoile economiei private, a cerut sacrificiul tuturor rezervelor de devize.

O continuare a acestui sistem, de a folosi devize destinate plății importului la plata datoriilor statului ar însemna cu certitudine o comprimare și mai mare a activității comerciale și economice, compromiterea creditului comercianților, noi suferințe pentru toate categoriile de producători și deci rezultate defavorabile pentru finanțele publice și pentru economia națională.

Hotărârea consiliului de miniștri.

Consiliul de miniștri, având în vedere situația de mai sus și pentru a evita pericolul ce amenință economia națională, dacă s'ar continua executarea transferurilor în aceste condițiuni :

Autoriză pe dl ministru de finanțe, să ia măsuri pentru suspendarea cu începere dela 15 August, a transferului tuturor sumelor datorate străinătății de către stat, casele autonome și Regiile publice comerciale, sub orice titlu. Atât statul, cât și Casele autonome și Regiile publice comerciale, vor depune în Lei sumele datorate la Banca Națională a României, considerându-se prin această depunere liberați, de obli-

gațiunile lor până când Statele creditoare vor da posibilitatea prin ușurarea relațiilor comerciale, de a se procura devize pentru efectuarea transferului".

Raportul Ministerului de Finanțe către Banca Națională.

Domnule Guvernator,

Prin jurnalul consiliului de miniștri Nr. 916 din 12 August 1933, pe care vi-l înaintăm în copie, Ministerul de Finanțe este autorizat să ia măsuri pentru suspendarea cu începere dela 15 August 1933, a transferului tuturor sumelor datorate străinătății de către Stat, casele autonome și Regiile publice comerciale, sub orice titlu.

Atât Statul cât și casele autonome și regiile publice comerciale, vor depune în Lei, sumele datorate la Banca Națională a României, considerându-se prin această depunere, liberați de obligațiunile lor până când Statele creditoare vor da posibilitatea prin ușurarea relațiilor comerciale, de a se procura devize pentru efectuarea transferului.

Rugându-vă a da dispozițiuni în consecință, primiți Domnule Guvernator, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

(ss) *M. Ghelmegeanu*, subsecretar de stat.

Presa, cu excepția câtorva ziare (Universul, Viitorul, și Epoca), a primit cu satisfacție această hotărâre a Consiliului de miniștri.

Iată ce spune ziarul „Curentul“ din 17 crt. :

Hotărârea guvernului român de a suspenda plata datoriei externe, a produs prin neașteptatul ei, o profundă impresie în toate cercurile.

Deși cele mai multe dintre personajele lumii noastre politice și financiare lipsesc din București, impresia ce se degajă până acum este că măsura guvernului este primită cu satisfacție și doar cu regret că nu s'a luat mai demult.

De fapt, nici nu constituie o surpriză. Era fatal să se ajungă la acest pas, față de îndărătnicia Statelor industriale din Occident. Discreția membrilor guvernului și a conducerii Băncii Naționale a fost însă atât de mare încât, după cum arătam mai sus, deși suspendarea transferului a fost hotărâtă încă de Sâmbătă, n'a transpirat nimic până eri, după cum nu transpirase nimic asupra intențiilor guvernului în această privință, deși chestiunea era în studiu încă deacum câteva săptămâni.

Trebue să notăm aci că, pe la mijlocul luni Iulie, Curentul a arătat că dacă nu se va ajunge la o înțelegere cu creditorii în ce privește reducerea datoriilor și plata lor în mărfuri disponibile pentru export, guvernul va suspenda plata datoriilor externe, din cauza dificultății procurării devizelor.

Știră noastră a fost atunci vehement desmințită de către d. G. G. Mironescu, interimar la finanțe. Iată însă, ca și de atâtea ori în alte rânduri, că evenimentele confirmă întru totul informațiile noastre.

Impresia în străinătate.

Se așteaptă acum cu nerăbdare telegramele, care să anunțe impresia provocată de această măsură a guvernului în străinătate.

Față de creditorii străini, România s'a purtat cum nu se poate mai bine. Trei ani de zile, luptând cu imense dificultăți bugetare, a asigurat plata regulată a cuponului și amortimentelor. Dar această atitudine a Statului nostru nu a găsit înțelegere la creditorii străini.

Ignorând interesele propriilor lor cetățeni, detentori de obligații ale împrumuturilor românești, Statele industriale s'au încăpățânat să nu acorde României nici un avantaj pentru exportul produselor ei: cereale, petrol, lemn, etc.

Ultima tentativă în acest sens, făcută de dl Virgil Madgearu la Londra, a dovedit că nu se poate spera un acord asupra acestei chestiuni.

Lipsită de export sursa esențială a devizelor — România nu mai putea fi obligată să plătească în devize — unor creditorii, cari nu vor să înțeleagă că trebuie să-i dai debitorului posibilitatea de a exista spre a-l putea executa.

Până acum, aveam să ne preocupăm noi de valorificarea produselor noastre exportabile, ca să ne putem plăti creditorii; de acum înainte creditorii să se ocupe ei, de valorificarea producției noastre, dacă vor să fie plătiți.

Nu este o încetare de plăți

Ținem să subliniem că nu e vorba de o încetare de plăți propriu zisă. Statul, Cassele Autonome (C. A. M., în special, care a făcut operația împrumuturilor, stabilizării și dezvoltării), regiile publice comerciale, vor depune în Lei la B. N. R., ceea ce ar trebui să plătească în devize. Leiurile aceștia rămân însă, firește, blocați.

Rămâne de văzut cum vor putea fi folosite aceste disponibilități, pentru înviorarea comerțului nostru, și a vieții economice în general. În această privință, ar fi interesant de cunoscut și părerea dlui Roger Auboin, consilierul tehnic al Băncii Naționale și reprezentantul creditorilor străini pe lângă institutul nostru de emisiune.

Situația Leului

În orice caz dl Auboin, care apără stabilizarea, nu poate decât să aprobe măsura guvernului, destinată tocmai să împiedece căderea valutei noastre, inevitabilă în cazul aruncării Leilor pe piețele străine, pentru achiziționarea de devize.

Este probabil că în primele zile, Leul va suferi un șoc. Dar nu va fi decât o fluctuație trecătoare, tocmai fiindcă, prin suspendarea transferului, se tinde la menținerea cursului Leului.

Noua situație va influența probabil și problema valorificării cerealelor.

Dealtfel, în zilele ce urmează, se vor preciza toate noile situații, create prin măsura guvernului.

Adevărul scrie (Nrul din 17 crt.):

Incepând cu ziua de azi, Statul român suspendă transferul serviciului anuității datoriilor sale și ale instituțiilor sale autonome. E o măsură regretabilă, pe care însă nu au luat-o, decât după ce a făcut dovada irefutabilă, că a mers până la ultima limită a posibilității, în îndeplinirea obligațiilor sale.

Și încă... România nu a suspendat plățile. Cu toate dificultățile bugetare, cu cari are de luptat de altfel ca și toate țările din Europa, ea înțelege să continue a plăti regulat, anuitățile ce datorește. Numai imposibilitatea de a transforma Lei în monedă străină, o obligă să dea în păstrare Băncii Naționale, în Lei întreaga sumă ce datorează. Iar acești Lei, în ziua când comerțul internațional se va normaliza, vor fi schimbați în devize și remiși cu de drept. Cum spune ministrul de finanțe în raportul său către Consiliul de miniștri, vina acestei suspendări a transferului, la care s'a decis numai după ce stocul de devize al Băncii Naționale a fost aproape sleit, nici nu poate fi dat în seama României. Răspunderea ei revine celor, cari din motive egoiste rău înțelese, au restrâns tot mai mult posibilitățile comerțului nostru de export. Așa că azi ne găsim în fața situației de a nu mai putea plăti importul care ne este strict necesar, căci și pe el, nu din vina noastră, a trebuit să-l supunem la cele mai mari restricțiuni, dacă statul nu suspendă transferul. Devizele pe cari Banca Națională le va putea cumpăra de acum încolo, din exportul nostru, vor servi astfel unui scop, care e în avantajul producției țărilor, dela cari ne aprovizionăm. În genere deci a țărilor, cari vor suferi, fără voia noastră și numai relativ, prin transferul anuității sumelor ce pe vremuri ne-au creditat. Economia lor va găsi astfel o compensație, pentru această pierdere, relativ trecătoare.

Dealtfel România e printre ultimele țări, cari au recurs la această măsură extremă. Ea a făcut totul, pentru a o evita, în așteptarea, dovedită zadarnică azi, că se va da în sfârșit o soluțiune internațională, crizei internaționale.

Nu ne îndoim, că la noi în țară, se va imputa ministrului de finanțe, că a recurs prea târziu la suspendarea transferului și că ce facem acum ar fi putut și ar fi trebuit să facă, încă de acum un an sau de acum șase luni. Nu ne vom asocia unor asemenea critici. Nu o vom face, fiindcă noi știm ce valoare are

creditul unei țări și ce impresie dezastruoasă, nu numai morală, dar și financiară, are o abatere dela angajamentele luate. Abia când a făcut dovada celei mai absolute bunevoienți, când devine evident pentru toți creditorii săi, că nu a putut face altfel, debitorul are justificarea pentru o măsură, menită să aducă o atingere drepturilor aceluia, cari i-au arătat încredere, împrumutându-i avutul lor. Căci, și aceasta nu trebuie uitat, prea se vorbește mult de bancherii internaționali, pe cari n'ar fi tocmai un păcat așa mare, să-i privezi de capitalul lor și de dobânzile ce au de primit pentru el. Nu însă bancherii cu cari s'au încheiat împrumuturile, sunt detentorii titlurilor cari poartă semnătura Statului român. Aceste titluri se găsesc în mâinile a zeci de mii de oameni, cari le-au subscris din economiile lor, adesea din micile lor economii. Dar nu numai omenia, ci și interesul intervine în asemenea caz. Căci acestor oameni Statul român va avea să li se adreseze mâine iar. Doar numai cine crede în sfârșitul sistemului capitalist, poate presupune că niciodată nu vom mai recurge la creditul public. Și încă... să se noteze că Rusia sovietică nu se poate nici ea dispensa de colaborarea băncilor internaționale.

Cât privește efectul măsurii pe care a luat-o guvernul, noi credem că va fi bun. Ea nu e luată prea târziu, dat fiind că suntem în momentul valorificării unei recolte, care se prezintă în mod satisfăcător. Ea nu vine nimănui pe neașteptate, fiindcă încă de acum un an dl Rist, a luat-o în considerare. Ea ameliorează balanța noastră de plăți și întărește astfel Leul. Ea va duce, mai mult decât probabil, la o înlesnire a procurării de devize, pentru necesitățile comerțului. În fine, ea vine just la momentul, în care Banca Națională va putea să-și refacă stocul de devize, acum sleit, fără ca aceasta să aibă vreo însemnătate pentru situația institutului nostru de emisiune, care dispune de rezerve efective considerabile și cari îl pun la adăpostul oricărei fluctuațiuni.

Ziarul „Dimineața“:

Hotărârea guvernului de a suspenda transferul datoriilor publice externe nu trebuie nici să surprindă, nici să neliniștească.

Motive de neliniște nu sunt deoarece această măsură dovedește odată mai mult că guvernul este ferm hotărât să apere stabilitatea Leului. Într'adevăr, scopul principal, dacă nu chiar singurul scop al suspendării transferurilor, este ocrotirea stocului de garanție a monetei.

După cum arată și dl ministru de finanțe în raportul către Consiliul de miniștri, pe baza căruia s'a hotărât suspendarea transferurilor, înrăutățirea progre-

sivă a schimburilor noastre comerciale cu străinătatea ne-a adus în situația de a nu mai putea continua plățile în contul datoriei publice externe, decât cu sacrificiul unor restricțiuni insuportabile pentru viața economică sau cu prelevări inadmisibile din stocul de acoperire a Leului. Cu toate înlesnirile obținute la plățile către creditorii Statului, aceste plăți absorb încă peste trei miliarde Lei pe an. Or, din cauza restricțiunilor vamale și valutare, excedentul balanței noastre comerciale a încetat de a mai furniza prisosul de devize cu cari să se poată plăti sumele datorate de Stat și Serviciile publice. De unde în primul semestru al anului trecut, excedentul balanței noastre comerciale a fost de peste două miliarde, anul acesta, în epoca Ianuarie-Iunie, n'a mai rezultat decât un excedent de 713 milioane, iar dacă se ține seama de blocarea de către unele țări a unor sume cuvenite exportatorilor români, excedentul efectiv este de numai vre-o cinci sute de milioane. În asemenea condițiuni, continuarea plăților externe ca și până acum ar fi adus după sine, sau epuizarea stocului de acoperire sau îngrădirea în și mai mare măsură a plăților externe ale particularilor.

Guvernul a socotit că mai nimerit e să urmeze exemplul celorlalte țări debitoare, cari mai toate au recurs de mult la moratoriul transferurilor pentru plățile externe ale statului.

Măsura nu va surprinde dar prea mult străinătatea care nu se poate să nu fie bine informată asupra situației create țării noastre, prin dificultățile din ce în ce mai mari din calea exportului de produse românești.

De netăgăduit că după marile sacrificii făcute până acum pentru a se evita orice măsură unilaterală în chestiunea plăților externe, ar fi fost bine să nu ajungem totuși la o asemenea măsură. Însă dovada voinții de a plăti va fi și ea un auxiliar puternic și favorabil nouă, în raporturile cu creditorii străini. Aceștia vor trebui să convină că România a făcut tot posibilul pentru a-și respecta obligațiile și această dovadă ea continuă a o face, plătind în Lei blocați la Banca Națională, sumele contractuale.

Pentru viața economică măsura guvernului ar putea avea urmări bune dacă va deveni punctul de plecare al unei mai juste satisfaceri cu devize a comerțului.

In schimb „Universul“ comentează acest fapt după cum urmează:

În urma unui raport al ministerului de finanțe, asupra situației grave financiare și economice, Consiliul de Miniștri a autorizat cu începere de ieri, suspendarea transferului tuturor sumelor datorate străinătății,

— fie de către Statul român, fie către Casele autonome și regiile publice comerciale, sub orice titlu ar fi ele. Ca să justifice această decizie, a cărei gravitate nu va scăpa nimănui, guvernul invoacă imposibilitatea în care se găsește de a continua sistemul practicat până acum, — folosirea devizelor destinate plății importului, la plata datoriilor Statului — de oarece, în cazul opus, s'ar paraliza orice activitate comercială, s'ar compromite creditul și s'ar zdruncina finanțele publice și întreaga economie națională!

Noi nu știm ce ar mai putea fi compromis, sau zdruncinat de-acum înainte, când bugetul în curs este deficitar; când, de fapt, comerțul și industria sunt paralizate; când creditul a fost distrus prin politica guvernului, bazată pe conversiunea datoriilor, pe intimidarea capitalurilor și pe anihilarea încrederii în propriile noastre mijloace de salvare.

Așa dar, economiile sălbatice realizate prin surprimări de funcționari și reduceri de salarii și pensii au fost sacrificii inutile.

Astăzi, țara suferă ea toate consecințele politicii demagogice și fiecare se întreabă, cu o legitimă îngrijorare: Unde mergem? Ce ne va aduce ziua de mâine?

Situația aceasta este intolerabilă.

A trecut vremea experiențelor și a demagogiei financiare. Avem nevoie de o politică financiară și economică sănătoasă.

* * *

„Epoca“ critică și mai aspru această politică.

Adevărul este, că Guvernul, a fost constrâns să ia această măsură, — după cum dovedesc limpede datele statistice din raportul ministrului de finanțe.

O.

Situația.

În ultimul timp situația în general judecată să prezintă foarte nelămurită, iar terenul de activitate generală nu se arată a fi prea solid.

Procesul Seletzki, de fapt nu are vre-o legătură cu nevoile zilnice ale țării. Totuși contrastul dintre pozițiile favorabile acuzatului ale principalilor martori și sentința foarte grea de condamnare pronunțată, a produs o mare consternare. Toată lumea se întreabă ce dedesubturi are această afacere, cari nu pot fi lămurite în fața marelui public. Continuarea procesului va da loc la noi senzații, cari era mai bine dacă ar fi fost înconjurate.

Valorificarea cerealelor, o problemă de actualitate ardentă atât pentru situația agricultorilor, cât și pentru a balanței comerciale, deocamdată este la un punct

mort, știrile ziarelor anunță, că nu se poate face nici o vânzare peste hotare. Este drept că în orice moment pot veni posibilități de tranzacții, totuși situația în general luată nu se prea arată încurajatoare.

Suspendarea plății în valută a cupoanelor rentelor externe deși era așteptată de toată lumea, a produs totuși o oarecare nedumerire. Este foarte interesant de știut pentru detentorii acestor titluri, cum se va putea soluționa transportul în mâna lor a Leilor depuși de Stat la Banca Națională.

Pentru detentorii străini este clar, că acești Lei conform legii devizelor sunt Lei externi. Care-i situația detentorilor români? Ei nu pot fi împedecați de a-și ridica dela Banca Națională Lei ce le compete pentru cupoanele ce le dețin. Se pune întrebarea, cum se va proceda la stabilirea cari dintre detentorii sunt români și cari sunt străini.

Mai este apoi problema reducerii dobânzilor. Se pune întrebarea dacă așa ceva este posibil? Apoi cum se va proceda? Cu ocaziunea plății cupoanelor Urbane cu 50% lumea s'a cam nemulțumit, Scrisurile au scăzut brusc. Atât lucrurile cât și cursurile și-au revenit, iar afacerile cu aceste titluri și-au reluat mersul normal. Oare și Statul va proceda la fel?

Momentan sub presiunea situației neclare cursul atât la rentele de stabilizare cât și dezvoltare au scăzut brusc. Lumea mai ușor influențabilă caută să se scape de ele, alții le schimbă cu valori, cari prezintă o bonitate mai sigură.

* * *

În astfel de împrejurări bursa se agită, cu toate că este foarte slab vizitată.

Disponibilul realizat din vânzarea rentelor externe a fost plasat în mare parte în celelalte valori. Aceste operații exploatate de speculanții pieții a produs oarecari urcări de cursuri. Neavând vre-o bază serioasă, nu se poate prezice dacă această urcare va avea durată.

Cert este însă, că bursa are tendințe de urcări de cursuri, poate mai mari ca posibilitățile ei reale.

* * *

Târgul aurului valutilor este calm cu puține tranzacții. În ultima săptămână s'au produs simțitoare scăderi de cursuri (din cauza unor realizări în vederea de clădiri de case), cari însă în ultimele zile și-au revenit.

București.

REMIZIER.